

A magyarországi "város-régiók" versenyképességének értelmezése

Horváth Sarolta Noémi
Ph.D. hallgató

Témavezető: Dr. Lukovics Miklós

Szegedi Tudományegyetem
Gazdaságtudományi Kar
Közgazdaságtani Doktori Iskola

Nemzeti Fejlesztési Ügynökség
www.ujszecenytterv.gov.hu
06 40 638 638

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

ELŐADÁS FELÉPÍTÉSE:

- TÉMA AKTUALITÁSA
- VÁROS-RÉGIÓK FELÉRTÉKELŐDÉSE
- VÁROS-RÉGIÓK VERSENYKÉPESSÉGE
- **M**AGYARORSZÁGON EGYÜTT TERVEZHETŐ TÉRSÉGEK
- **M**AGYARORSZÁGI ”VÁROS-RÉGIÓK” VERSENYKÉPESSÉGÉNEK MÓDSZERTANI MEGKÖZELÍTÉSE
- **Ö**SSZEGZÉS

Téma aktualitása

Kulcsszavak: város-régió, versenyképesség, módszertani megközelítés

*Globalizáció → átalakuló társadalmi-gazdasági folyamatok → lokalizációs szint:
Nemzetgazdaságok relatív jelentősége csökken, a régiók és városok gazdasági szerepe növekszik.*

Gazdasági fejlettségbeli eltérések →

Elemzési módszerek kidolgozása →

Város-régiók versenyképességének mérése, összehasonlítása →

A versenyelőnyükre alapozott stratégiai lépések kidolgozása

A MAGYAR TÉRSZERKEZETI SAJÁTOSSÁGOK

Hipotéziseim:

1. A nemzetközi szakirodalomban város-régiónak definiált területi egységet lehatárolhatjuk Magyarországon a települési sajátosságok figyelembevételével.
2. A Magyarországon város-régióként definiált területi egységek versenyképességét meghatározhatjuk a nemzetközi kutatások eredményeire támaszkodva.
3. A nemzetközi szakirodalomban fellelhető versenyképesség mérésére kidolgozott módszertanok közül találunk olyat, amely alkalmas arra, hogy a magyar körülményekre alkalmazzuk és értékeljük.

A város-régiók felértékelődése

EU 2014-2020 PROGRAMOZÁSI IDŐSZAK → **NAGYVÁROSOK FEJLESZTÉSE**

Lengyel felhívja a figyelmet arra, hogy „a gazdaság új térbeli fejlődési modellje nem a tervezési régiókat veszi majd alapul, hanem az **agglomerációs gazdaságokat**, mint **csomóponti régiókat**, más felfogásban **városrégiókat**, amelyek hálózati kapcsolatokban állnak egymással”.

Az **agglomeráció** olyan **településeggyüttes** amelyben a környezetéből kiemelkedően fejlett várost és a körülötte fekvő településeket a gazdasági és társadalmi élet területein intenzív kapcsolat köti össze, és ahol a központi város körül népségtömörülés megy végbe.

Az OECD és az Európai Tanács meghatározása, a város-régió:

- Egy vagy több önkormányzatból áll.
- Legalább a fele a lakosságának a városközpontban él.
- Egy városközpontnak legalább 50.000 lakosa van.
- Ha egy adott város dolgozóinak 15%-a egy másik városban dolgozik, akkor ezen városokat önálló városként kezelik.
- Minden olyan önkormányzat, amelynek a munkavállaló lakosságának legalább 15%-a bejelentve dolgozik a városban.
- Azon önkormányzatok, amelyek határainak legalább 50%-a érint funkcionális területet.

A kiterjedtebb városi zóna áll a városból és az ingázási területből.

Város-régiók versenyképessége

- Számos definíció a fogalomra
- OECD 1999 első versenyképességi fogalma:
(a vállalatok, iparágak, régiók, nemzetek vagy nemzetek feletti régiók képessége arra, hogy létrehozzon egy aránylag magas tényezőjövedelmet és viszonylag magas foglalkoztatottsági szintet egy fenntartható bázison, miközben a nemzetközi versenynek vannak kitéve)

Térségi versenyképesség: viszonylagosan magas jövedelem (GDP) és magas foglalkoztatottsági szint, a helyben élők széles köre részesüljön a megtermelt jövedelemből

Parkinson (2003):

a városok versenyképességét úgy határozza meg, mint „a gazdaság azon képességét, hogy vonzza és mozgásban tartsa stabil vagy növekvő piaci részesedéssel a cégeket, egyúttal megtartsa a stabil vagy növekvő életszínvonalat azoknak, akik részt vesznek benne. A városok versenyképessége nem csupán a cégek jövedelméről szól, hanem arról is, hogy ez a jövedelem, hogyan jut el a helybeliekhez. Ráadásul a versenyképesség különbözik a versenytől. A verseny egy zéró kimenetelű játék, amelyben ha az egyik város nyer, akkor a másik veszít. Ezzel ellentétben a városok egyidőben tudják növelni a versenyképességüket, így tehát az összes város és nemzeti gazdaság párhuzamosan tud fejlődni és gyarapodni.”

Magyarországon együtt tervezhető térségek

- Speciális térszerkezet a földrajzi változások következtében a 20. században
- Ezért sem magváros, sem kiterjedtebb városi zóna
- 23 megyei jogú városok; 3154 közép méretű és kis városok és települések

Több, mint 50.000 lakos: város-régió

1. táblázat A magyar városok rendszerezése a lakosságszám alapján

	S (50.000- 100.000)	M (100.000- 250.000)	L (250.000- 500.000)	XL (500.000- 1.000.000)	XXL (1.000.000- 5.000.000)	Globális város (5000.000- ...)	Összes város	Ingázási övezet	Kiterjedt városi övezet
	Városok száma a városközpont méretétől függően:								
Magyaro.	5	4	0	0	1	0			
EU	410	261	71	38	24	2			
	A népesség aránya országonként város méret és ingázási zóna alapján, 2006:								
Magyaro.	5,3	6,9	0	0	16,8	0	29	20	49
EU	7,6	9,4	5,1	5,7	9,6	2,8	40	22	62

Forrás: Dijkstra- Poelman (2012) alapján saját szerkesztés

1. Ábra Agglomeráció, Agglomerálódó térség, Településeggyüttes

Forrás: KSH (2012)

2. Táblázat Település, népesség, 2012.január 1.

Település, népesség, 2012. január 1.			
Megnevezés	Település	Lakónépesség	
		fő	az ország %-ában
AGGLOMERÁCIÓK			
Budapest központ	1	1 740 041	17,5
A budapesti agglomeráció összesen	81	2 566 097	25,8
A győri agglomeráció összesen	29	190 397	1,9
A miskolci agglomeráció összesen	13	205 831	2,1
A pécsi agglomeráció összesen	21	181 968	1,8
AGGLOMERÁLÓDÓ TÉRSÉGEK			
A balatoni agglomerálódó térség összesen	52	147 968	1,5
Az egri agglomerálódó térség összesen	10	74 743	0,8
A szombathelyi agglomerálódó térség összesen	31	120 641	1,2
A zalaegerszegi agglomerálódó térség összesen	29	77 270	0,8
NAGYVÁROSI TELEPÜLÉSEGYÜTTESEK			
A békéscsabai településeggyüttes összesen	10	149 762	1,5
A debreceni településeggyüttes összesen	9	242 980	2,4
A kaposvári településeggyüttes összesen	14	81 711	0,8
A kecskeméti településeggyüttes összesen	9	146 661	1,5
A nyíregyházi településeggyüttes összesen	5	134 270	1,3
A salgótarjáni településeggyüttes összesen	10	49 859	0,5
A soproni településeggyüttes összesen	6	71 684	0,7
A szegedi településeggyüttes összesen	12	208 777	2,1
A szekszárdi településeggyüttes összesen	5	52 362	0,5
A székesfehérvári településeggyüttes összesen	13	126 875	1,3
A szolnoki településeggyüttes összesen	6	93 328	0,9
A tatabányai településeggyüttes összesen	12	132 888	1,3
A veszprémi településeggyüttes összesen	10	79 628	0,8
Településeggyüttesek összesen	387	5 135 700	51,6
ORSZÁG ÖSSZESEN	3 154	9 957 731	100,0

Forrás: KSH (2012) alapján saját szerkesztés

A magyarországi "város-régiók" versenyképességének módszertani megközelítése

Global Urban Competitiveness Report → átfogó megközelítés a városok versenyképességéről /500 eltérő fejlettségi város; rangsor/

GU CR 2010: 3 szintű index rendszer az inputok versenyképességének meghatározására (7 első sz., 40 második sz., 105 harmadik sz.)

- a vállalkozások minősége
- a humán erőforrás
- az iparági szerkezet
- az élő környezet elemei
- az immateriális üzleti környezet
- a tárgyasult üzleti környezet
- globális kapcsolatok

3. táblázat Városok átfogó versenyképességének mutatórendszere

<i>A mutató elnevezése</i>	<i>A mutató jelentése</i>
Bruttó hazai termék (GDP)	A város piaci részesedése a termékekből és szolgáltatásokból
1 főre jutó GDP	A város fejlődésének és a lakosok jólétének szintje
1 km ² -re jutó GDP	A gazdasági felhalmozódás foka
GDP növekedés üteme	Gazdasági életképesség
Munkatermelékenység	Gazdasági hatékonyság
Foglalkoztatási ráta	Fontos makrogazdasági teljesítmény és a lakosok jólétének szintje
A nominál és a reál árfolyamok aránya	Termékek és szolgáltatások árelőnye
Nemzetközi szabadalmi bejelentések száma	Tudományos és technológiai innovációra való képesség
Multinacionális vállalati pontszám	Gazdasági döntéshozatalra és ellenőrzésre való képesség

Forrás: GUCR (2010) alapján saját szerkesztés

Összegzés

- Város-régiók növekvő jelentősége nyomást gyakorol a nemzeti gazdaságokra, h. növeljék pozíciójukat
- Globalizáció-lokalizáció erősítette a városok közti versengést
- Globális verseny kontextusában néhány város fejlődik, míg mások hanyatlanak
- A városrégiók fejlődését és versenyképességét az elemzők különböző tudományos perspektívából vizsgálták.
- Egy városrégió akkor tekinthető versenyképesnek, ha helyén vannak azok az intézkedések és feltételek, amelyek biztosítják és támogatják az egy főre jutó jövedelem magas szintjét és folyamatos növekedését.
- Hogy egy városrégió ezt elérje, egyaránt képesnek kell lennie arra, hogy vonzza és beolvassza az új üzleteket és biztosítson egy olyan környezetet, amely a létező cégek növekedéséhez vezet.
- Magyarország esetén településegütteseket célszerű mérni

Hipotéziseim:

1. *A nemzetközi szakirodalomban város-régióknak definiált területi egységet lehatárolhatjuk Magyarországon a települési sajátosságok figyelembevételével.*
2. *A Magyarországon város-régióként definiált területi egységek versenyképességét meghatározhatjuk a nemzetközi kutatások eredményeire támaszkodva.*
3. *A nemzetközi szakirodalomban fellelhető versenyképesség mérésére kidolgozott módszertanok közül találunk olyat, amely alkalmas arra, hogy a magyar körülményekre alkalmazzuk és értékeljük.*

Köszönöm a figyelmet!

E-mail: horvath.saci.noemi@gmail.com

Jelen előadást „Az SZTE Kutatóegyetemi Kiválósági Központ tudásbázisának kiszélesítése és hosszú távú szakmai fenntarthatóságának megalapozása a kiváló tudományos utánpótlás biztosításával” című, TÁMOP-4.2.2/B-10/1-2010-0012 azonosítószámú projekt támogatja. A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg.

